

Boð eftir føroyskum politikarum í Bretlandi

-Vit hava kent okkum sum slept uppá fjall, nú fleiri royndir at fáa føroyskar politik-arar til Bretlands eru miseydnaðar sigur Louis Wilson, formaður í FISC, sum fegnast um, at fyrst Jóannes Eidesgaard, formaður Javnaðar-floksins og nú eisini Anfinn Kallsberg, løgmaður vitja í Bretlandi

FØROYAR OG BRETLAND

Jan Müller úr London

Louis Wilson og Marjun King, sum hava gjørt eitt stórt arbeiði fyri at bøta um umdømi Føroya í eitt nú grindamálinum, fegnast um, at føroyskir politikarar nú eru ofnari at siggja í Bretlandi

Mynd Jan Müller

Nú løgmaður er á al-mennari vitjan í Bretlandi verður helst eisini høvi til at hitta føroyingar, sum eru búsitandi har. Tað er annars ikki oftani, at føroyskir politikarar vitja í Bretlandi.

Nøkur ár herfyri varð formansskapurin á tingi boðin at vitja bretska parlament-ið, men hann gjørdi av ikki at taka av innbjóðingini, tí

hetta var júst um tað mundið, tá føroyingar og bretar samráddust um markið. Men stutt fyri jól varð formaðurin í størsta and-

stöðuflokkinum á tingi og fólkatingsmaðurin Jóannes Eidesgaard boðin at vera gestarøðari á árligu samkomuni hjá føroyska felagnum í Bretlandi, FISC, sum merkir “Faroe Islands Solidarity Committee”. Hetta er sum so ikki eitt føroyingafelag men meira ein áhugabólkur, sum roynir at gera sitt til at betra um umdømi Føroya í eitt nú grindamálinum við at lata sakliga upplýsing til miðlar oo.

Til árliga døgurðan hjá

FISC í november í fjør var Jóannes Eidesgaard boðin at halda røðu sum annað av føroysku fólkatingsumboð-unum. Samkoman varð sum vanligt hildin í donsku kirkjuni í Regent’s Park. Umframt fitt av føroy-ingum vóru eisini innbød-nir bretskir Føroyavinir.

Eftir væleydnaðu samkomuna skrivar ein av bretsku gestunum, Brian Hague í tíðindabrævi til limirnar í FISC, at Jóannes Eidesgaard helt eina undirhaldandi røðu, har hann greiddi frá, hvussu bond vórðu knýtt millum Føroyar og Bretland upp gjøgnum árin. Hann minti okkum á mongu hjúna-løgin, sum vórðu úrslit av bretsku hertøkuni av Føroyum undir seinna heims-bardaga. Hann fegnaðist eisini um at siggja nøkur hjá hjúnaðarfeløgnum til døgurðan.

Brian Hague skrivar, at hetta var ein frálík løtu við bert einum “kiksara”. Og tað var føroyska ølið frá Føroya Bjór, sum ikki náddi fram til tíðina.

Louis Wilson er formaður í FISC og hevur skipað fyri fleiri slíkum “Føroya-kvøldum” á hávetri. Hann sigur við Sosialin, at tað er sera hugaligt at siggja føroyskar politikarar í London, líka mikið hvønn flokk teir umboða. Hann fegnast um at siggja løgmann á

vitjan.

Á samkomuni í fjør beyð hann annars føroyska fólkatingsmanninum og løgtingsmanninum væl-komnum. – Føroyska sam-felagið her í Bretlandi kennir seg eitt sindur gloymt, nú tað er so torført at fáa umboð fyri Føroyar á vitjan í Bretlandi. Fyrst var tað ein løgtingsnevnd, sum varð boðin at vitja bretska parlament-ið, men sum gjørdi av ikki at koma. Løgmaður er so vorðin bjóðaður at vitja av Tony Blair fyri nøkrum árum síðani, og vit bíða fram-vegis eftir at siggja Anfinn Kallsberg her. Vit hava roynt at fáa út boðini til bretar, at Føroyar eru næsti granni Bretlands fyri norð-an, men hetta hevur torført við at festa seg í hugaheim-inum hjá bretum, um føroy-ingar halda fram við at ignorera grannan fyri sunn-an.

Louis Wilson helt tað tí vera kærkomið høvi at fáa ein føroyskan løgtings- og fólkatingsmann til London at vera gestarøðari á samkomuni hjá føroyingum har. Nú er so aftur hol sett á hetta ynskið við tað at Anfinn Kallsberg, løgmaður í hesum døgum er gestur hjá bretsku stjórnini.

Framhald av síðu 6

orð í føroyska málinum hava sín uppruna frá hesi tíð, eitt nú skeilett og leyt-ari.

Jóannes Eidesgaard segði, at sambondini vóru serliga sterk millum 1940 og 45, tá túsundtals bretskir hermenn vóru í hernaðartænastu í Føroyum. Føroyingar mettu hetta ikki hesa innrás sum nakra hertøku men meira sum eina neyðuga og vælkomna verju fyri at halda týskarar burturi.

– Frá hesum tíðarskeiði komu mong ítøkilig úrslit. Onkur av teimum sita við borðið her í kvøld. Mong væleydnað hjúnarløg millum bretskar hermenn og føroyskar gentur, børn og abba- og ommubørn teirra eru gleðiligar avleiðingar frá hesum turbulentu árunum segði hann og helt fram:

– Meðan kríggið var uppá tað harðast fluttu djarvir føroyskir fiskimenn fisk úr Føroyum og Íslandi til Bretlands. Íslendingar veiddu fiskin men hildu seg aftur at fara í fíggingasjógv, og bretsku hermenninir vórðu í bardaga. Tí tóku føroyskir fiskimenn á seg at tryggja ein javnan flutning av fiski til hart rakta bretska fólk. Tíðin kom at merkja eina búskaparliga framgongd í Føroyum men ikki uttan miss av bæði fólk og skip-um. Einkí land undir kríg-num misti lutfalsliga so nógv fólk sum Føroyar. Tí var tað heldur einki lögjð í tí, tá Churchill takkaði okkum við orðunum, at hetta sum føroyingar høvdu gjørt fór ongantið at verða gloymt.

Í 90-unum var ferju-samband millum Tórshavn og Aberdeen. Vit føroy-ingar tóku hetta til okkara hjørtu. Føroysk virki kundu keypa bílagari vørur enn úr Danmark. Harafrat gjørdust Ongland og Skotland vælumtøkt ferjupláss hjá føroyingum. Hesi vøkru londini og serstaka mentanin og ikki minst blíða fólk. Tíðanverri steðgaði hetta ferjusambandið men eg eri sannførdur um, at tað er bara ein spurningur um tíð, til tað verður latið upp-aftur. Tit eru okkara næsti granni segði Jóannes Eidesgaard og vísti á, at Føroyar eru við at gerast ein oljutjóð, og tað er eingin ivi um, at vit fara at njóta væl av royndunum hjá okkara grannum. Hann vísti eisini á góðu marknav-taluna, sum tað varð eydnast at fáa uppá pláss. Hann vónaði annars, at samstarvið millum londini fer at mennast enn meira í tíðini, sum kemur og ynskti øllum føroyingum í Bretlandi alt tað besta í framtíðini.

Δ

Fyrsta løgmansvitjan í Skotlandi

Løgmaður skal mikudagin hitta John Battle (á myndini saman við Eyðun Elttør, landsstýris manni) sum í dag er varaúttá nriksráðharri. Hann var orkumálaráðharri áðrenn tað

Mynd Jan Müller.

Fyri fyrstu ferð í søguni er ein føroyskur løgmaður á almennari vitjan í Bretlandi

ALMENN VITJAN

Jan Müller úr Bretlandi

Mánadagin byrjaði Anfinn Kallsberg, løgmaður fyrstu almennu vitja nina hjá einum føroyskum lögmanni nakrantíð í Skotlandi og víðari til Onglands týsdag-in. Við lögmanni er eisini konan, tvey embætisfólk í Tinganesi, Marjun Hanus-

sardóttir, løgmanstjóri og John Rajani, løgmansskriv-ari, Árni Olafsson, serkøn-ur í føroyskum viðurskift-um í danska uttanríkisráð-um og Sofus Poulsen, føroyskur umboðsmaður í Aberdeen. Undir vitjanini í London er eisini danski sendiharrin, Ole Lonsmann Poulsen við.

Mánadagin vitjaði lögmaður ymisk pláss í Aberdeen, oljufeløg og almennar myndugleikar. Løgmaður nýtti høvi at hitta umboð fyri býráðið í Aberdeen, og hann var eisini gestur hjá fleiri av oljufeløgnum, sum hava leitiloyvi við Føroyar, eitt nú BP, Agip og Amerada

Hess. Vitjað var eisini á “Briggs Marine Environ-mental Services”.

Seinnapartin gekk leiðin til Edinæburgh, har lögmaður og fylgi vóru boðin til døgurða saman við umboðum fyri skotska parlament-ið og tingið í Hetlandi. Týsdagin gekk leiðin til skotska parlament-ið, har m.a. fyrsti ráðharrin fyri Skotland, Jim Wallace tók ímóti. Har nýtti løgmaður høvi til at tosa við umboð fyri fiskivinnuumsitingina og somuleiðis var eisini spurningurin um størri sjálvstýri til Skotland um-røddur. Vitjanin í Skotlandi endaði við einum túri í tí søguliga og vakra Edin-

burgh Castle, har løgmanshjúnini sóu The Scottish Crown Jewels.

Seinnapartin gekk leiðin til London við flogfari hjá British Airways. Klokkan 18.30 var so stór móttøka á donsku sendistovuni fyri umleið 60 innbodem, eitt nú umboðum fyri oljufeløg og bretskt vinnulív annars og umboðum fyri føroyskt vinnulív.

Mikudagin skal lögmaður vitja á høvuðsstøðini hjá British Gas, sum er við í Amerada Hess samtak-inum, har eisini føroyska oljufelagið Atlantic Petrol-eum er við. Eftir tað skal løgmaður vitja ráðharran fyri fiskivinnu og land-

búnað, síðani gongur leiðin til “House of Parliament”, har løgmaður fær ein bita í The Churchill Room saman við umboðum fyri parlament-ið. Eftir tað stendur orku- og idnaðarmálaráð-harrin Peter Hain fyri tórni. Løgmaður verður so eisini hjástæddur í sam-bandi við “Questions to the Prime Minister” og eftir tað er varuttan ríkisráðharrin, John Battle vertur. Lögmaður fer heimaftur hós-dagin. Men áðrenn tað gongur leiðin um Keyp-mannahavn, har Anfinn Kallsberg skal luttaka í eini stórari fjølmiðlasending um fullveldisætlanina.

Søgulig bond knýta londini saman

FØROYINGAFELAG Í BRETLANDI

Jan Müller úr London

– Tað er mær ein stórus heiður at sleppa at halda hesa røðu fyri tykkum føroyingum, sum hava gjørt av at búleikast í Bretlandi segði Jóannes Eidesgaard, tá hann legði fyri sum gestarøðari á føroyakvøld-inum í London fyri góðum tveimum mánaðum síðani. Hann greiddi frá barna-árum sínum á Tvøroyri í 50- og 60-unum, tá Tvøroyri bert var ein lítil fiski-bygd.

– Í dag er nógv broytt har við eini nútímans havn og stórum fiskiskípum. Fyrr vóru gomlu sluppinnar, sum

vórðu keyptar úr Bretlandi, at siggja í bygdini og seinni aftur bretsku og skotsku trolararnir og línubátarnir. Fyri okkum smádreingir var keiin okkara spælipláss. Har kundi tú rógva, meðan tú fekst fyrsta sambandið við hesa fremmandu ment-anina. “Chocolate” var fyrsta enska orðið vit lærdu og vit høvdu sera góð viðurskifti við sjómenninar úr Hull, Grimsby og Aber-deen.

Jóannes Eidesgaard greiddi víðari frá, at teir byrjaðu at læra enskt í fimta. – Sum nógv er broytt. Í dag tosa allir dreingir nærum flótandi enskt, áðrenn teir fara í skúla. Og tað er ikki eindømi, at næmingarnir standa seg betur í tí enska

enn lærarar teirra.

Síðani treiv hann í tann søguliga partin og vísti á, at írskir munkar vóru fyrstu niðursetufólkini í Føroyum og tóku teir við sær seyð, sum seinni gav Føroyum navn. Tá norsku víkingarnir vórðu í velmaktini m.a. í bretsku oyggjunum var nógv samskifti. Men í miðöldini minkaði hetta. Fram móti endanum á 19. öld fóru føroyingar undir fjarfiskiskap og keyptu skip úr Bretlandi. Síðani tá hevur bretska fiskimarkn-aðurin verið ein av høvuðs-inntøkukeldunum. Ein beinleiðis avleiðing av hesum er eisini, at mong

Framhald á næstu síðu

Jóannes Eidesgaard